

Migranți și refugiați: bărbați și femei în căutare de pace

Mesajul Sfântului Părinte
Francisc pentru celebrarea celei
de-a 51-a Zile Mondiale a Păcii
(1 ianuarie 2018)

27.12.2017

1. Urare de pace

Pace tuturor persoanelor și tuturor
națiunilor de pe pământ! Pacea, pe
care îngerii o vestesc păstorilor în
noaptea de Crăciun[1], este o
aspirație profundă a tuturor

persoanelor și a tuturor popoarelor, mai ales a celor care îndură mai dur lipsa ei. Între acestea, pe care îi port în gândurile mele și în rugăciunea mea, vrea să amintesc încă o dată pe cei peste 250 de milioane de migranți în lume, dintre care 22 de milioane și jumătate sunt refugiați. Aceștia din urmă, așa cum a afirmat iubitul meu predecesor Benedict al XVI-lea, „sunt bărbați și femei, copii, tineri și bătrâni care caută un loc unde să trăiască în pace”[2]. Pentru a-l găsi, mulți dintre ei sunt dispuși să-și riște viața într-o călătorie care în marea parte a cazurilor este lungă și periculoasă, să îndure trude și suferințe, să înfrunte garduri de sârmă și ziduri ridicate pentru a-i ține departe de țintă.

Cu spirit de milostivire, îi îmbrățișăm pe toți cei care fug de război și de foame sau care sunt constrânși să părăsească ținuturile lor din cauza

discriminărilor, persecuțiilor,
sărăciei și degradării mediului.

Suntem conștienți că a deschide
inimile noastre la suferința altuia nu
este suficient. Va fi mult de făcut
înainte ca frații noștri și surorile
noastre să se poată întoarce ca să
trăiască în pace într-o casă sigură. A-l
primi pe celălalt cere o angajare
concretă, un lanț de ajutoare și de
bunăvoință, o atenție vigilentă și
înțelegătoare, gestionarea
responsabilă a noilor situații
complexe care, uneori, se adaugă la
alte și numeroase probleme deja
existente, precum și a resurselor care
sunt mereu limitate. Practicând
virtutea prudenței, guvernanții vor
ști să primească, să promoveze, să
protejeze și să integreze, stabilind
măsuri practice, „în limitele permise
de binele comun înțeles corect,
[pentru] a permite acea inserare”[3].
Ei au o responsabilitate precisă față
de propriile comunități, ale căror

drepturi juste și dezvoltare armonioase trebuie să le asigure, pentru a nu fi asemenea constructorului nechibzuit care a calculat rău și n-a reușit să termine turnul pe care începuse să-l zidească[4].

2. De ce atâția refugiați și migranți?

În vederea Jubileului pentru cei 2000 de ani de la vestea de pace a îngerilor la Betleem, sfântul Ioan Paul al II-lea a introdus numărul crescând de refugiați printre consecințele „unui interminabil și oribil șir de războaie, de conflicte, de genocide, de «purificări etnice»”[5], care au marcat secolul al XX-lea. Cel nou încă n-a înregistrat o adevărată cotitură: conflictele armate și celelalte forme de violență organizată continuă să provoace mutări ale populației în cadrul granițelor naționale și dincolo de ele.

Însă persoanele migrează și din alte motive, cel dintâi dintre toate „dorința unei vieți mai bune, unită de multe ori cu încercarea de a lăsa în urmă «disperarea» unui viitor imposibil de construit”[6]. Se pleacă pentru a se reîntregi cu propria familie, pentru a găsi oportunități de muncă sau de instruire: cel care nu se poate bucura de aceste drepturi, nu trăiește în pace. În afară de asta, așa cum am subliniat în enciclica *Laudato si'*, „este tragică creșterea numărului migranților care fug de mizeria agravată de degradarea mediului”[7].

Majoritatea migrează urmând un parcurs regulamentar, în timp ce unii iau alte căi, mai ales din cauza disperării, când patria nu le oferă siguranță și nici oportunități și orice cale legală pare impracticabilă, blocată sau prea lentă.

În multe țări de destinație s-a răspândit pe larg o retorică ce rostește cu emfază riscurile pentru siguranța națională sau povara primirii noilor sosiți, disprețuind astfel demnitatea umană care trebuie recunoscută tuturor, deoarece sunt fii și fiice ai lui Dumnezeu. Cei care alimentează frica față de migranți, eventual cu scopuri politice, în loc de a construi pacea, seamănă violență, discriminare rasială și xenofobie, care sunt izvor de mare preocupare pentru toți cei care au la inimă ocrotirea oricărei ființe umane[8].

Toate elementele de care dispune comunitatea internațională arată că migrațiile globale vor continua să marcheze viitorul nostru. Unii le consideră o amenințare. În schimb eu vă invit să le privim cu o privire încărcată de încredere, ca oportunitate pentru a construi un viitor de pace.

3. Cu privire contemplativă

Înțelepciunea credinței hrănește această privire, capabilă să-și dea seama că toți facem „parte dintr-o singură familie, migranți și populații locale care-i primesc, și toți au același drept de a se folosit de bunurile pământului, a căror destinație este universală, așa cum învață doctrina socială a Bisericii. Aici își au fundament solidaritatea și împărtășirea”[9]. Aceste cuvinte ne repropun imaginea noului Ierusalim. Cartea profetului Isaia (cap. 60) și apoi cea a Apocalipsului (cap. 21) îl descriu ca un oraș cu porțile deschise mereu, pentru a lăsa să intre oameni din orice națiune, care îl admiră și îl umplu de bogății. Pacea este suveranul care îl conduce și dreptatea este principiul care guvernează conviețuirea în interiorul său.

Avem nevoie să ne îndreptăm și asupra orașului în care trăim această privire contemplativă, „adică o privire de credință care să-l descopere pe acel Dumnezeu care locuiește în casele sale, pe străzile sale, în piețele sale [...] promovând solidaritatea, fraternitatea, dorința de bine, de adevăr, de dreptate”[10], cu alte cuvinte realizând promisiunea păcii.

Observându-i pe migranți și pe refugiați, această privire va ști să descopere că ei nu vin cu mâinile goale: aduc o încărcătură de curaj, capacități, energii și aspirații, în afară de comorile din culturile lor native, și în acest mod îmbogățesc viața națiunilor care le primesc. Va ști să observe și creativitatea, tenacitatea și spiritul de jertfă al nenumăratelor persoane, familii și comunități care în toate părțile lumii deschid ușa și inima pentru migranți

și refugiați, chiar și acolo unde resursele nu sunt îmbelșugate.

În sfârșit, această privire contemplativă va ști să conducă discernământul responsabililor statului, așa încât să ducă politicile de primire până la maximul „limitelor permise de binele comun înțeles corect”[11], adică luând în considerare exigențele tuturor membrilor unicei familii umane și binele fiecăruia dintre ei.

Cel care este animat de această privire va fi în măsură să recunoască vlăstarele de pace care deja au răsărit și se va îngriji de creșterea lor. Astfel va transforma în șantiere de pace orașele noastre, adesea divizate și polarizate de conflicte care se referă tocmai la prezența migranților și refugiaților.

4. Patru pietre de hotar pentru acțiune

A oferi celor care cer azil, refugiaților, migrantilor și victimelor traficului de persoane o posibilitate de a găsi acea pace pe care o caută, cere o strategie care să combine patru acțiuni: a primi, a proteja, a promova și a integra[12].

„A primi” amintește de exigența de a lărgi posibilitățile de intrare legală, de a nu respinge refugiații și migrantii spre locuri unde îi așteaptă persecuții și violențe și de a echilibra preocuparea pentru siguranța națională cu ocrotirea drepturilor umane fundamentale. Scriptura ne amintește: „Nu uitați ospitalitatea, căci datorită ei unii i-au găzduit, fără să-și dea seama, pe îngeri”[13].

„A proteja” amintește de datoria de a recunoaște și a ocroti demnitatea inviolabilă a celor care fug de un pericol real în căutare de azil și siguranță, de a împiedica exploatarea lor. Mă gândesc

îndeosebi la femeile și copiii care se află în situații în care sunt mai expuși riscurilor și abuzurilor care ajung până acolo încât să fie făcuți sclavi. Dumnezeu nu discriminează: „Domnul are grijă de cei străini, sprijină pe văduvă și pe orfan”[14].

„A promova” face trimitere la susținerea dezvoltării umane integrale a migranților și refugiaților. Între multele instrumente care pot ajuta în această misiune, doresc să subliniez importanța de a asigura copiilor și tinerilor accesul la toate nivelurile de instruire: în acest mod ei nu numai că vor putea cultiva și fructifica propriile capacități, dar vor și mai mult în măsură să meargă în întâmpinarea celorlalți, cultivând un spirit de dialog și nu de închidere sau de ciocnire. Biblia învață că Dumnezeu „îl iubește pe străin, dându-i hrană și îmbrăcăminte”; de aceea îndeamnă: „Să-i iubiți pe

străini căci și voi ați fost străini în țara Egiptului”[15].

„A integra”, în sfârșit, înseamnă a permite refugiaților și migranților să participe pe deplin la viața societății care-i primește, într-o dinamică de îmbogățire reciprocă și de colaborare rodnică în promovarea dezvoltării umane integrale a comunităților locale. Cum scrie sfântul Paul:

„Așadar, voi nu mai sunteți străini și nici oaspeți, ci sunteți concetățeni ai sfinților și oameni de casă ai lui Dumnezeu”[16].

5. O propunere pentru două pacte internaționale

Îmi doresc din inimă ca acesta să fie spiritul care să însuflețească procesul care de-a lungul anului 2018 va conduce la definirea și la aprobarea din partea Națiunilor Unite a două pacte globale, unul pentru migrații sigure, ordonate și regulamentare, celălalt cu privire la refugiați. Fiind

acorduri împărtășite la nivel global, aceste pacte vor reprezenta un cadru de referință pentru propuneri politice și măsuri practice. Pentru aceasta este important ca să fie inspirate de compasiune, clarviziune și curaj, în așa fel încât să perceapă orice ocazie pentru a face să înainteze construirea păcii: numai așa realismul necesar al politicii internaționale nu va deveni o capitulare în fața cinismului și a globalizării indifferenței.

De fapt, dialogul și coordonarea constituie o necesitate și o datorie proprie a comunității internaționale. În afara granițelor naționale este posibil și ca țările mai puțin bogate să poată primi un număr mai mare de refugiați, sau de a-i mai bine, dacă și cooperarea internațională le asigură lor disponibilitatea de fonduri necesare.

Secția Migranți și Refugiați din Dicasterul pentru Slujirea Dezvoltării Umane Integrale a sugerat 20 de puncte de acțiune[17] ca piste concrete pentru punerea în practică a acestor patru verbe în politicile publice, precum și în atitudinea și în acțiunea comunităților creștine. Aceste contribuții și altele vor să exprime interesul Bisericii catolice față de procesul care va duce la adoptarea pactelor globale ale Națiunilor Unite amintite mai sus. Acest interes confirmă o grijă pastorală mai generală născută cu Biserica și continuată în multiplele sale opere până în zilele noastre.

6. Pentru casa noastră comună

Ne inspiră cuvintele sfântului Ioan Paul al II-lea: „Dacă «visul» unei lumi în pace este împărtășit de atâția, dacă se valorizează aportul migranților și refugiaților, omenirea poate să devină tot mai mult familiei a

tuturor și pământul nostru o reală «casă comună»»[18]. Mulți în istorie au crezut în acest „vis” și ceea ce au făcut dă mărturie că nu este vorba despre o utopie irealizabilă.

Între aceștia trebuie încadrată sfânta Francesca Xaverio Cabrini, al cărei centenar al nașterii pentru cer este în 2017. Astăzi, 13 noiembrie, multe comunități ecleziale celebrează comemorarea ei. Această mică mare femeie, care și-a consacrat propria viață în slujba migrantilor, devenind apoi patroana lor cerească, ne-a învățat cum putem primi, proteja, promova și integra pe acești frați și surori ai noștri. Prin mijlocirea sa Domnul să ne dea nouă tuturor să experimentăm că „rodul dreptății este semănat în pace pentru cei care fac pace”[19].

Din Vatican, 13 noiembrie 2017

Comemorarea sfintei Francesca Xaveriu Cabrini, patroana migranților

Francisco

[1] Cf. Lc 2,14.

[2] Angelus, 15 ianuarie 2012.

[3] Ioan al XXIII-lea, Scrisoarea
enciclică *Pacem in terris*, 57.

[4] Cf. Lc 14,28-30.

[5] Ioan Paul al II-lea, *Mesaj pentru
Ziua Mondială a Păcii* 2000, 3.

[6] Benedict al XVI-lea, *Mesaj pentru
Ziua Mondială a Migrantului și a
Refugiatului* 2013.

[7] *Laudato si'*, n. 25.

[8] Cf. *Discurs adresat directorilor naționali ai pastorației pentru migranți, participanți la Întâlnirea promovată de Consiliul Conferințelor Episcopale din Europa (CCEE)*, 22 septembrie 2017.

[9] Benedict al XVI-lea, *Mesaj pentru Ziua Mondială a Migrantului și a Refugiatului 2011*.

[10] Exortăția apostolică *Evangelii gaudium*, 71.

[11] Ioan al XII-lea, Scrisoarea enciclică *Pacem in terris*, 57.

[12] Cf. *Mesaj pentru Ziua Mondială a Migrantului și Refugiatului 2018*, 15 august 2017.

[13] Evr 13,2.

[14] Ps 146,9.

[15] Dt 10,18-19.

[16] Ef 2,19.

[17] „20 de Puncte de Acțiune Pastorală” și „20 de Puncte de Acțiune pentru Pactele Globale” (2017); vezi și Documentul ONU A/72/528.

[18] Ioan Paul al II-lea, *Mesaj pentru Ziua Mondială a Migrantului și Refugiatului 2004*, 6.

[19] Iac 3,18.

www.ercis.ro Traducere de pr. Mihai Pătrașcu

.....

pdf | document generat automat din
<https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/ziua-mondiala-a-pacii-papa-francisc-migranti-refugiati/> (07.08.2025)